

ANÀLISI DE LA SITUACIÓ DEL SECTOR DE L'ENERGIA SOLAR TÈRMICA A CATALUNYA

Novembre 2009

ANÀLISI DE LA SITUACIÓ DEL SECTOR DE L'ENERGIA SOLAR TÈRMICA A CATALUNYA

ÍNDEX

- 1// INTRODUCCIÓ
- 2// EL MERCAT DE L'ENERGIA SOLAR TÈRMICA A CATALUNYA
- 3// OBJECTIUS DEL PLA DE L'ENERGIA DE CATALUNYA 2006-2015
- 4// IMPACTE DE L'OBLIGATORIETAT DE L'ENERGIA SOLAR A LA NOVA EDIFICACIÓ
- 5// REALITZACIÓ D'INSTAL·LACIONS SOLARS EN EDIFICIS EXISTENTS
- 6// PRESÈNCIA DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL A CATALUNYA
- 7// SECTOR LLIGAT A LA NOVA CONSTRUCCIÓ
- 8// TENDÈNCIA PER AL 2009 I 2010

1// Introducció

L'any 2009, l'Institut Català d'Energia va encarregar un estudi sobre la situació del sector de l'energia solar tèrmica a Catalunya per tal de quantificar el mercat actual, avaluar el grau d'assoliment dels objectius del Pla de l'energia de Catalunya 2006-2015, així com les tendències del seu futur immediat i poder identificar-ne els trets característics principals.

La quantificació i caracterització del mercat de l'energia solar tèrmica a Catalunya els anys 2007 i 2008 s'ha realitzat, d'una banda, a partir de la informació obtinguda de les empreses fabricants i comercialitzadores de captadors solars, i, de l'altra, de les dades facilitades per alguns ajuntaments que disposen d'ordenances solars, de les estimacions efectuades a partir de la informació estadística sobre construcció d'edificis a Catalunya i d'altres indicadors.

A continuació, es mostren les dades i les conclusions més significatives de l'estudi.

2// El mercat de l'energia solar tèrmica a Catalunya

Segons els resultats de l'estudi, la superfície de captadors solars tèrmics instal·lada a Catalunya durant els anys 2007 i 2008 s'estima en 54.000 m² i 78.000 m², respectivament. El mercat de l'energia solar tèrmica s'ha triplicat en dos anys, ja que la superfície instal·lada el 2006 es va estimar en uns 25.000 m².

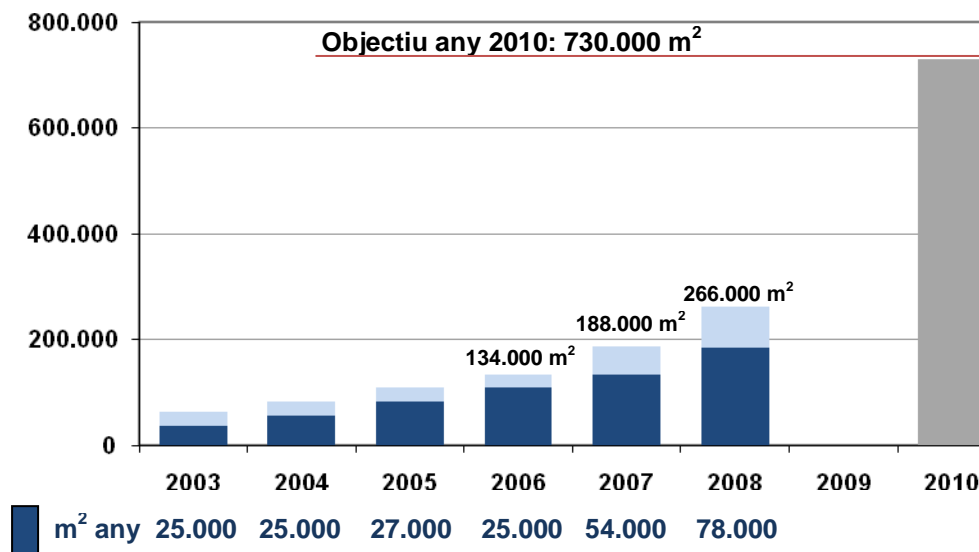

Figura 1. Superfície total de captadors solars instal·lada a Catalunya, amb indicació del mercat anual. En color gris, les previsions del Pla de l'energia de Catalunya 2006-2015, aprovat l'any 2005. Font: Per als anys 2003 a 2006, dades facilitades per l'IDAE. Per als anys 2007 i 2008, estimació realitzada per EnerSoft en el marc de l'estudi encarregat per l'Institut Català d'Energia

3// Objectius del Pla de l'energia de Catalunya 2006-2015

Tot i el notable creixement experimentat en els darrers dos anys, la superfície total instal·lada a final de 2008 era de 266.000 m², encara molt lluny de l'objectiu de 730.000 m² fixat pel Pla de l'energia 2006-2015 per a l'any 2010.

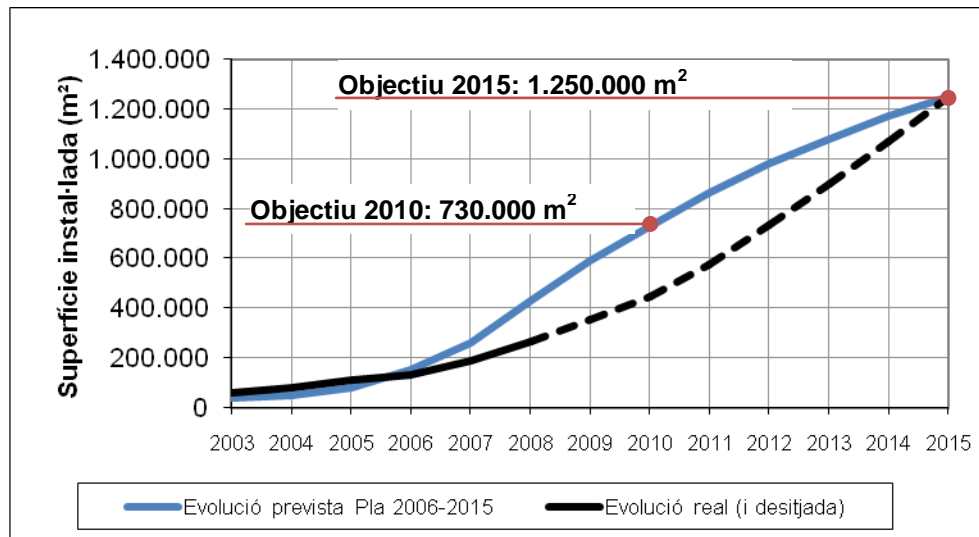

Figura 2. Evolució prevista de la superfície instal·lada de captadors solars a Catalunya segons el Pla de l'energia 2006-2015, aprovat l'any 2005; estimació de la situació real i evolució necessària per a assolir els objectius.

4// Obligatorietat de l'energia solar a la nova edificació

El Pla de l'energia 2006-2015 confiava que l'impacte de l'obligatorietat d'aprofitar l'energia solar a les noves edificacions aconseguiria provocar un creixement de l'activitat en el sector solar tèrmic suficient per arribar a l'objectiu fixat. La realitat, però, ha estat diferent.

El Decret d'ecoeficiència i el Código Técnico de la Edificación no van entrar en vigor fins l'agost i el setembre de 2006, respectivament. L'efecte real sobre la instal·lació de captadors solars no es comença a percebre de manera significativa fins el 2008, és a dir, dos anys després de l'inici del Pla de l'energia, quan es van finalitzant els edificis pels quals s'havia sol·licitat llicència d'obres a partir de l'entrada en vigor de la reglamentació esmentada.

També és cert que, a Catalunya, les ordenances solars aprovades a partir de l'any 1999 van avançar l'efecte d'aquesta obligatorietat en comparació de la resta d'Espanya. El seu impacte, però, ha estat limitat. Tot i que les poblacions amb ordenança solar apleguen més del 60% de la població de Catalunya, la seva representació sobre l'activitat de l'edificació és sensiblement inferior a aquest percentatge. Efectivament, del total d'habitatges finalitzats a Catalunya en el període 2007-2008, només un terç, aproximadament, es van construir en municipis amb ordenança solar en vigor.

5// Realització d'instal·lacions solars en edificis actuals

Segons les dades obtingudes durant l'elaboració de l'estudi, només una part petita dels captadors s'instal·len sobre els edificis actuals (de l'ordre del 12% al 15%, segons les dades facilitades per les empreses consultades).

El balanç econòmic de les instal·lacions d'energia solar tèrmica resulta encara poc atractiu per a la majoria dels potencials usuaris finals, la qual cosa impedeix una disseminació massiva d'equips solars. Les solucions per tractar de modificar aquesta situació passen per millorar la relació entre la inversió i l'estalvi.

D'altra banda, hi ha hagut una manca d'actuacions concretes dirigides a realitzar instal·lacions en l'edificació actual. A partir de l'entrada en vigor de la reglamentació que obliga a incorporar sistemes solars als edificis de nova construcció, les empreses han centrat la seva activitat en aquest sector, reduint les accions comercials dirigides a l'edificació ja construïda.

Finalment, les línies de subvenció no han estat suficients per a impulsar d'una manera significativa la realització d'instal·lacions solars en edificis ja construïts.

6// Presència de producció industrial a Catalunya

Pel que fa als materials emprats, la major part dels captadors solars són de tipus pla i amb tractament selectiu. Els captadors solars de tub de buit representen aproximadament d'un 10 a un 12% del mercat, lleugerament per sobre de la mitjana europea i espanyola.

Segons l'estudi, els captadors solars instal·lats es fabriquen majoritàriament a Europa (65%), principalment provinents d'Alemanya, Àustria i Grècia. Aquests tres països d'origen són també els tres mercats més importants en els darrers anys i representen gairebé el 70% de la superfície total instal·lada de captadors solars a Europa a final de 2008. La resta procedeix d'altres comunitats de l'Estat espanyol (17%) i d'altres països (18%), com Turquia, la Xina i Israel. S'estima que només un 7% dels captadors solars instal·lats l'any 2008 s'hauria fabricat a Catalunya. En l'estudi, no s'han tingut en compte els captadors solars de materials plàstics que s'utilitzen per a escalfar piscines descobertes.

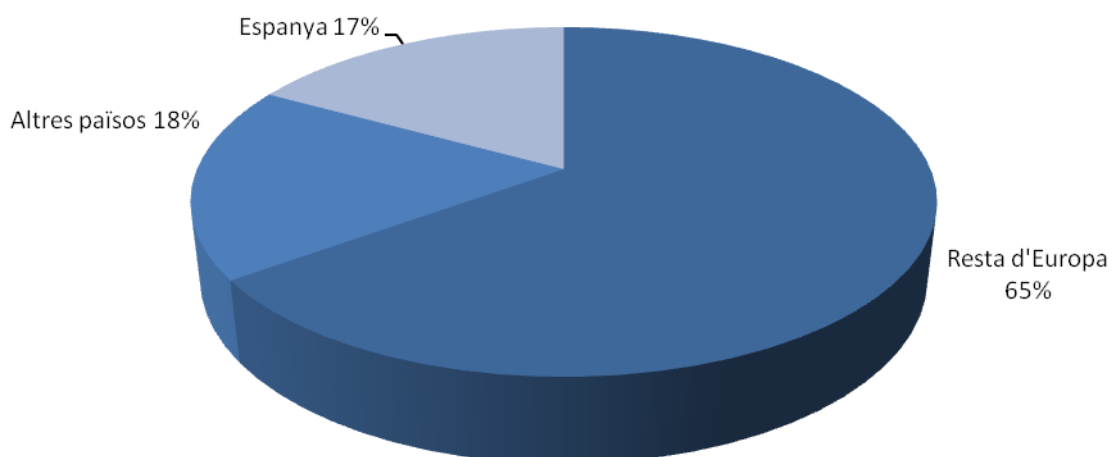

Figura 3. Procedència dels captadors solars instal·lats a Catalunya. Estimació per a l'any 2008.

Pel que fa a altres components de les instal·lacions solars (acumuladors, bombes de circulació i regulació...), també es tracta de materials fabricats fora de Catalunya, tret d'un percentatge petit.

7// Sector lligat a la nova construcció

Tradicionalment, l'activitat de les empreses d'energia solar se centrava en la realització d'instal·lacions en edificis ja construïts. Així, entre les tasques de les empreses instal·ladores hi havia accions de promoció, de contacte directe amb l'usuari final i d'elaborar estratègies i arguments de venda per a convèncer els clients potencials de l'interès de realitzar una instal·lació solar. Aquestes mesures, a més de l'efecte esperat sobre la venda directa de la instal·lació, contribuïen a una labor global de promoció de l'energia solar.

L'aprovació de les ordenances solars, del Decret d'ecoeficiència i del Código Técnico de la Edificación han comportat un gran impuls a l'energia solar i, a la vegada, han establert un fort lligam amb el sector de la construcció. Es podria dir que, durant els darrers anys, l'activitat de les empreses s'ha focalitzat en realitzar instal·lacions en els edificis de nova construcció i s'han reduït les accions orientades a la promoció i la incentivació en la construcció ja edificada.

Tot i la crisi de la construcció, el nombre d'habitatges acabats els anys 2007 i 2008 s'ha mantingut constant, amb una davallada de només un 10%, la qual cosa sembla lògica veient el gran nombre d'habitatges iniciats els anys anteriors i pendents de finalització.

El mercat de les instal·lacions en edificis de nova construcció és força competitiu i, en moltes ocasions, obliga les empreses a treballar amb uns marges comercials molt reduïts i terminis de pagament més llargs que en el cas de l'edificació ja construïda.

8// Tendència per al 2009 i el 2010

La crisi econòmica, que afecta especialment el sector de la construcció, es reflecteix d'una manera molt acusada en l'evolució del nombre d'habitatges iniciats i també en un augment del període transcorregut entre el començament i la finalització de les promocions, moltes de les quals es troben aturades a l'espera de concretar les vendes i/o superar dificultats de finançament de les obres.

El nombre d'habitatges iniciats a Catalunya l'any 2008 ha estat inferior a 28.000, la qual cosa representa la segona xifra més baixa des que es va iniciar el tractament i la documentació de les dades dels col·legis d'aparelladors i arquitectes tècnics, l'any 1983.

ANÀLISI DE LA SITUACIÓ DEL SECTOR DE L'ENERGIA SOLAR TÈRMICA A CATALUNYA

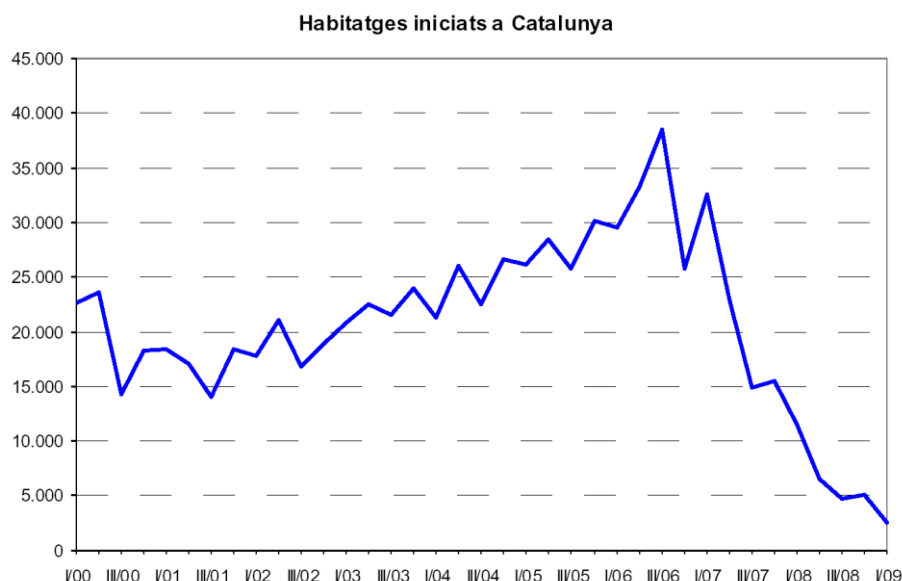

Figura 4. Evolució trimestral del nombre d'habitatges iniciats a Catalunya. Font: Informe continu sobre el sector de l'habitatge a Catalunya. Actualització: maig de 2009. Departament de Medi Ambient i Habitatge. Elaborat per la Secretaria d'Habitatge a partir dels visats dels col·legis d'aparelladors.

Tot i això, dels contactes mantinguts durant els mesos de maig i juny de 2009 amb les empreses que fabriquen o comercialitzen captadors solars, es desprèn que les previsions del sector són de manteniment o de decreixement moderat per a l'any 2009. És a dir, encara que es finalitzen menys habitatges que en els anys anteriors, podria ser que la superfície de captadors solars instal·lats no es reduís gaire perquè el percentatge d'edificis que estan afectats per l'obligatorietat és cada vegada més gran.

L'any 2010, però, es presenta certament amb més dificultats per al sector solar tèrmic ja que el nombre d'edificis finalitzats serà molt inferior al de 2008. Per tal de limitar els efectes en termes de reducció de la superfície instal·lada i d'impacte econòmic sobre les empreses del sector, caldria articular mesures efectives que permetessin compensar la davallada de les instal·lacions realitzades en edificis de nova construcció amb actuacions d'incentivació d'operacions en edificis ja construïts.